

877₁₃*

1-100*

pp. 1-100
 Miscell.
 biographical
 from Sekororo's

877₁₃ K34/116
 Mothsana, J.M.
 A13/8/46

0

50 Page pp. 1-100
 @ f. 294 =

Moshate School, 29 pp
 typed

877₁₃*

29 pp. £1-10-0 P.O. Box 48

ind u
 sekororo
 ne

1-3-51

J.M. Mothsana

Banarene бага Sekororo Matha.

Tše ké ditaba tša makhatabje
 Mathuhu Mothsana, leina go tumete
 la Maphoō. Morato ke Mangana.
 Khosi ya rena e bile Manthopi, Manthopi
 e be ele morwa Motšhero. Madika
 rebe ra bolla Phokene, re bolotsišwe
 ke Kholane. Kholane e be ele
 morwa ya mose byalo. Kholane o
 be a gile mothe wa ga yuwē
 Phokene. Bogwera re bolatše
 ga Nkwana, re bolotsišwe ké
 Makatane. Makatane o be a
 gile ga Nkwana. Makatane
 papagwē ké Nkwana wa pele.
 Makatane o be a bitšwa gom
 ke Makatane wa leopene.
 Maphoō kapa Mathuhu, o batela
 ka thethogo thewe a kilego a,
 hwe tšava

877

K34/116

2

Leburu leina lagagwē e be a
 bitšwa gore ke Mathebela, kapa
 Bulere. Bulere, o be a bōna
 mafela a gagwē a fela,
 ka tsatsi le lengwē, a botša
 Monna yo mongwē a e kwa
 ga ~~Mathebela~~. Bulere a botša
 Monna yōwe, gore batha ze
 baeya, go ja Mateno, a salu
 mowe thšemone, monna o ile a
 nemela thelo, a bōna Mahodu
 bo a fihla mowe thšemone.
 Mahodu e be ele (Sello) Thello,
 Marekole, le Mašifē, Monna ge a
 bōna Mahodu, o ile a ba
 vakisa, a tswara Mašifē ka
 lebelo, Thello le Marekole bōna
 baile ba Siya Monna yōwe
 a bego a bōtsitšwe gore a
 lete mowe thšemone Mašifē,
 ge a twerwē, o ile a iswa
 mowe mathene wa Bulere, a
 themiwa maato ka Ketane.

977

K34/116 3

Ge a themilwe mowe thorane
 wa mowe gal, ketane le thapo,
 dilwe tša go gelwa godimo,
 Mahuba a Masife, a bathama
 fatho, Moato a leba godimo.
 Masife o ilwe a thogelwa zona
 mowe Mathayene. Bulere a ya
 a dula ka nthone ya gagwe,
 a lithitse Masife a khona
 amile fatho ka mahuba a
 mmelo wa gagwe. Bulere,
 o rei yena metho a fo
 bolaya a sena. Mathebela
 kapa Bulere, o be a ile
 a thoga Mpudutsi, o be a
 ile a thoga ka bojena.
 O ile a thena polasene ya
 le khona leina ke Morwa-Matsiye,
 a thu a dula zona. Ge
 a le mowe nagene ya
Makhutšwi, mowe ba rego ke
 (Tou). Thoudo, o be a lema
 Masemo. Mahodu a be a

877

K34/116

4

tswarwa ka go benata thšemo
e fela ka go utswa. Monna
wa go tawara lehughu, o ile a.
phšatha Mašige thugo ka Lupara.
Mašige o ile a wa fatho ze
a thho tswarwa ke moliti wa
thšemo ya Bulere. Maphōs kapa
Mathuhu, ze a boja merokone
wa long lekhwa lowe Bulere,
e le ka nako ya matena, a
kwa batho ba eni Bulere
o tswene lehodu ka thšemone,
ze Mathuhu a bona lehodu, a
hwešša ile ngwana wa
yagwē ka thešwalo, Mathuhu
a tšira misa mathō ya yagwē
fatho, ze a bona ka mēkhwa
owe e bojo a themšwe ka
o na. Bulere, a butšisa Mathuhu
agwe ke ngwana wa mane?
Mathuhu a rei ke ngwana
waka. Mathuhu o ile a
rapelo ka pelō bathoko

877

K34/116

5

Mathone a leburu lewe
Buleni, kapa Mathabela, leburu
la butzisu Mokhalabje Mathuhu
ka gore; papagwē lemragwē
o ya bathaba, Mokhalabje
Maphōs, kapa Mathuhu, awei
Keja bathaba mpa o
mošepelle a bōje fatho ga
nyāba. Leburu lani, wabana,
bašimanyana ba ba fetša
dilo tšavena mo masemone.
Mathuhu, awei o yakwala keri
a eke o mošepise a fitho
fatho motho o kwa tšhoko.
Mašifē o be a fedile le
Moya ge a lla, golla ga
ga qut gago aka gwa
mahala thelo, ka ze
Maburu ba ile bayaga go
ja dijo tša bēna mowe
nthone, a thogelwa a le
byalo. Buleni, a ile awei
go Mathuhu, Eja, ketha

877

K34/116

6

Mošepisa, ka zone o nei;
 o ya motheba, Mošifē o ile
 a šepiswa mowe a go
 bōna dikhwela tša ga gwē
 difitil, fatho Kadono le baka
 lewe Letwatwa jōwe e bago
 mmagwē Mošifē, o be a thena
 Mothene wa Bulere, Letwatwa
 o be a thabelwa Mokhozi,
 a le gae, mowe a go ja
 a thena mothene wa Bulere
 a the ya khose thela Letwatwa
 ge a thene Mothene wa Bulere,
 o ile a ropela Mokhalabje
 Mathuku zone, Bulere a mofe
 ngwana wa ga gwē, a
 thoge le jena. Bulere, o
 ile a butšisa Letwatwa
 zone o ne khomo? Letwatwa
 a wa fatheka matelo a
 batela zone ēē, khomo e
 jōna ka gae, mophē
 ngwana ke thoge le jena.

877

K34/116

7

Mašife o uwe a butšiswa
maina a bašimanyana
bawe e pego a na le bana
ba go thšatša ba siya moliti
wa thšemo, Mašife o ile
apa go ke Marekole, le
(Sello) Thello. Bulere o ile
a batša Mokhatšije Mathuku
ami wabonai, batša mokhekole
go Letwatwa, ka motswana
ke monyaka le bawe
ba thšatilego, Wen a Mathuku,
o the le batswadi ba
bona ka motswana. Mathuku
ze aphil go, o ile a
thepela le mowe methene
ya bana bawe ba go
thšatša. Ge go thele
batswadi ba Marekole,
le Thello, baile ba thena
methene wa Bulere. Metswalle
ya bana le bona ba
ile ba phalla Mokhozi

877

K34/116

8.

ya bana bawe ba bona,
 Bulene o ile a ve; Mašife,
 Marekole, le Thello ke ba
 nyaka ba gatela khomo
 Khomo Batswadi ba bana
 baile ba gaka nega,
 taba e bile le mogoga
 ka go theka dikhomo tša
 go lefa. Taba e bile ya
 the khoro ya thekhatlojana,
 thekhatlojana o ile a thela.
 Molato wa Bulene ka gona,
 e bašimanyana a ba teise,
 Molato we rena ye bašima-
 nyana ba utswitše re a
 tiya, Bulene o ile a
 go go bisa molato ka
 go nyaka khomo tše tharo.
 Khoro ya thekhatlojana
 ile gona, ye wena o
 the ya kwane le mdatš
 ya rena Ntsaka,
 Bulene o be a kwana

legore bašimanyana ba
lefe ka dikhomo tšewe
e, bego a beile ze a
the mathene na zagwe.

Buteni o be a bona
taba e the ya šome a
thogela taba ya Mahudi.

Bašimanyana e be ba
utswa Majela a Buteni,
ba a bese mowe lefokene
bathe ka gae bathe
na le ona. Buteni o be a
lemq pele ya khwedi jwe
dithani ditlogago ka yona.

Buteni o be a goša le
Merepa, Matapola, le Dihwete
tšewe babego ba diēpa
ka nako ya Letena.

Bašimanyana babe baito
ba bona gore go ne
the baka the thebathe ka
nako ya Matena. Mašifē, e
be e le Mošimanyana wa
go

877

K34/116

10

thebe le lebelo. Thello ebe
'e le mošimanyana wa le
belo go feta Marekole.
Bašimanyana bawe, e be
bathena thšomone tša
Maburu ba bonwa ka
matho, e le guru, ba thepile
lebelo. Ka metha ze ba
eyo go utswa, Mošifē
o be a sala a diya
mollo o we o thelogo beša
mafela, Mošifē, o be a
bonwa e le the thala,
ze a dutšai, le thaka
tša gagwe. Mošifē, o be
a etšwa a lišwa ke
bašimanyana le banenyana
ze bale phudane, Mošifē
o be a bonwa a ene
malaka mathone a gagwe,
eye e le guru ja
motho gani. Mošifē e be e le
Mokhomano waga Matho.

877

K34/116

21.

The raba tha bobeodi Mathuhu,
 Mathuhu, o kile a hwetsana lekhowa
 lewe ba rego ke Mathapene, a tswere
 Nthšabadi Morwa Mathapene, o be
 a bona Nthšabadi thšemone ya
 papagwē Mathapene, Nthšabadi ge
 a bona lekhwa letha ge vena,
 o be a thšaba, Nthšabadi o be
 a raba mafela a yowe Mathapene.
 Morwa Mathapene, o ile a rakisa
 Nthšabadi, ge a ya pele,
 Nthšabadi o ile a wa fatho,
 lekhowa lewe morwa Mathapene a
 tswara Nthšabadi Mathapene le
 morwa wa gagwē, baile ba
 thēma Nthšabadi ka Ketane,
 Mathapene le morwa wa gagwē,
 baile ba gogela Ketane godimo.
 Mokhalabjē Mathuhu a fitha
 mowe mathene wa Mathapene, a
 hwetsana Nthšabadi a thēmilwe
 maeto, thogo ya gagwē ile fatho,
 ge Mathuhu a thene, o ile

877.

K34/116

121

a thibiswa gore, ekaba ngwana
 yo o ja matheba? Mathuhu a rei
 êê, ke ja matheba, Mathuhu o ile
 a rapela Mathapene a rei Mošipisene
 auye a boya fathé, Mathapene o
 ile a betša Mōkhalabjē Mathuhu
 a rei o ja bōna, Metho ya o
 feditše Mabêlê a rena ka
 Masemone, Mōkhalabjē a wa fathé
 ka go phuphuta, gore ke ja le
 kwa, fela metho o tho hwa,
 Mathapene a rei ga gōna taba
 ze aka hwa, go bane ba
 utswa mojela a rena, Mathuhu,
 o ile a rapelana te Mathapene
 gore: Malakdene ke theba ba
 tswadi ba gagwē. Mathapene
 o ile a mošepisa, Mathapene
 a rei go Mathuhu, thepela o the
 le batwadi ba Nthšabadi.
 Mathuhu o ile a tha gae, e
 thale ko motswana, a thena
 methene wa Mathapene le

batswadi ba ga gwe, ge
 bathene, ~~batswadi~~ bail ba
 batsa. batswadi gore ngwana
 wa lena re motswere ka thšemone
 a utswa Majela, Mathapene, o
 ile, a rei go batswadi, lena
 lekhomo ya go molefela, batswadi
 bail bane, rena le yona Khomo.
 Batho ba Lorraine e be ba
 rapane ka bontši bya bona,
 ge ba ya mowe mathene wa
 Mathapene, Nthšabadi ebe ebe
 Mathogelo wa L. Lepona. Taba
 e ile ya thena khovone ya
 Thekhabojana, banna ba khora
 bail ba batsa Mathapene
 gore rena mošimanyana ge a
 utswitše, o ya pathamama a
 tiy tiwe, Mathapene o ile a
 gana, gore Nthšabadi a tiwe.
 Mathapene a rei Nna, ketho
 boyelwa keene? banna ba
 ile ba rapela Mathapene gore

Nthšabadi a tšwe, Mathapene o
 ile a gana, a rei batswadi
 ba gagwe, a ba lefe. Taba e
 ile ya bilabila, go fitšela
 Nthšabadi a tšhe ya lifišwi,
 Batswadi ba ngwana, baile
 ba thōma go thōyo Mathuhu
 ka gore ke yena a butšetsēgo
 Mathapene. Mathuhu a ba matho
 yo a thoyago ke batho ba
 Mathutšwi, ditaba go di
 thata file, Mathuhu o ile a
 rei lena banna ba gesu,
 ka gore, lere kenna ke tšwa-
 risetsēgo Nthšabadi, go lukile
 le thoya lena thorepone, banna
 go ba kwele gore Mathuhu
 o ne le thoya le yena thorepone,
 baile ba rapela Mathuhu gore
 aowa ngwana warena ke
 lehodi, Mathuhu o ile a
 bats'a maburu gore nna ke
 thene tšwe, banna ba

gesu ba Makhutšwi bare ke
 nna ke tswarisago bana ba bona.
 Maburu baile ba botša mokhalabje
 Mathuhu gore, ge o ka bona ba go
 thekisa, o the o re botše. Banna ba
 Makhutšwi, baile ba tšoga, ba thegela
 Mathuhu. Mathuhu e be e le Mokhomana
 wa khoro ya "Banarene" fela baile ba
 rata go theyana le yena. Taba ya
 fetšwa ke thekhalabjana, a rei
 lena banna ba gesu, bana bareno
 ba tswenya maburu. Nthšabadi e be
 e le mešimpanyana na go phela ka
 go utswa. Ka lona tšatši lewe, o
 ile a thegela go utswa dile
 tša maburu. Inaka tša gagwê
 le bona, baile ba thšaba go
 thwa ba thwa utswa dile tša
 maburu. Nthšabadi, o be a thene
 le belo, fela o be a tsepile
 go khukhuna ge a ya go utswa.
 Nthšabadi me thene yeno, o a
 gile mathe wa gagwê Lorraine.

877

K34/116 / 67

The rapa tha boraro, Mathuhu le
Madukuluge. Mathuhu le Modukuluge ba
kide ba ronwa ke khosi Ihekhalabjana
metheneja ge a tha busa, letsatsi lebe le
ile la fisa kudu, Mokhalabje Ihekhalabjana
o be a kwele gore ka thoko tsa ga.
Mothabe, go kwala gore, go ne le
pasa, batho ba gona, bawē bantsitše
go dimpa, go be go kwala gore,
Motho yōmongwē a gona o thwethe
ngwana ka phagone ya mothumi nokene
ya Moungwana. Mathuhu le Madukuluge,
e be ba filwe Mphoka, gore baye
mowe nagine jewe go kwalago phoso.
Ba be ba thena mothene wa monna
yowe Ihekwalapene, gore baye go
foka gona kage komello e le e
kholo, Mathuhu le Madukuluge, babe
ba thena le mothene wa Maleria,
yena Maleria, a re: bontša methola.
Antša masele a we a bego a
tiya thekopo tha Makhwa, e be e
le ka lebaka lewe Maleria, a tha ko

877

K34/116

17

thōma mošomo wa Malaria, barongwa
 bona baile ba nyaka mowe e kego
 go kwala gore, ngwana o beilwe gōna,
 fela ba the hwetše mowe ngwana o
 beilwego gōna. Mathuhu le yōwe
 Mokhalabjē Madukuluge, baile
 ba thōma gore ba foke Mphoka
 gōna mowe nokene ya Mounswana,
 re ile ya thena le mathene wa
 Mokhalabjē Thehepo, yēna o be o
 gana a rei o ke thebe^{gore} ngwana o
 beilwego Mothumini, ba Khalabjē
 bawe, ba babedi, baile bare, wena
 Thehepo, re fe motho wa gago
 re thepele le yēna, yēna a rei
 oanna ba Makhutšwi, taba yēwe
 nka se e khone, Khosi o re go
 rene? oōna bare, re kwele gore
 batho ba gago ba ntšitše mpa,
 Ngwana o beilwe ka tene ya
 phago ya mathumi, Thehepo o ile
 a ba fa motho wa gagwe ba
 thepela ba tiya mphoka, ge ba

877

K34/116

18

boile gae, baile ba thalosa kamowe
 ba tiilego mphoka ka gōna, fela
 ngwana ga ya mona thekhalabjana
 o ile a le boga ka mowe ba
 go thepela ka gōna ba tsama
 ba tiya mphoka. Matsatsi a the
 makae, pula ile ya thōma gore
 e ne. Mathuhu Mathisana, le yōwe
 Madukuluge Madike, e be e le
 bona ba tsepegi ba khoro ya
 ba Makhutšwi. Methene yewe go
 be go thane thereso ya banna
 ba go le beleta tsinyego ya
 le fathe. Banna bawe bailwe
 ba lebogwa ka pula e we ya
 gōna, batho baile ba tswara
 mabêlê a mantši. Khosi o be a
 kwana le thewe ba khomana ba
 gagwê ba motšago thona, dile
 e be diphethega ka go kwa
 ka mowe batho ba llago ka
 gōna. Mathuhu le Madukuluge, e
 be ele ba khalabjê ba go tiya.

877

K34/116

19

Tše ké ditaba tša mokhalabjê
 Nkadiyana, Morota ké Magasa; Nkadiyana
 o be a fapana le Kapolelo. Nkadiyana
 o be a bona mošimanyana leina ké
 Johannes. Dikhomo di be dile ~~mabêlê~~ Mabêlêne
 a Malobane. Dikhomo dile tša ntšwa ké
 Johannes, ge a digapa, a bona makhekolo
 Paulo. Nkadiyana a be lele le mošimanyana
 yowe Johannes, a rei: dikhomo ke tša
 mane? Johannes a rei: dikhomo ke tša
 Kapolelo. Nkadiyana a gapa dikhomo,
 thilene, a bona khomo e ngwê e
 remilwe Mokolone ka thelepe, Nkadiyana
 a gamela dikhomo, dikhomo tša fitha
 mowe go ga Kapolelo. Kapolelo a
 kwa gore, dikhomo di be digapya
 ke Nkadiyana. Kapolelo a rãma
 thebaka ga Nkadiyana, gore remile
 khomo ka thelepe. Nkadiyana a rei yêna
 o gapile dikhomo, fela khomo o e bone
 gore e be e remilwe, taba ya ba
 gôna go Nkadiyana. Nkadiyana a
 gana gore khomo ga e ya rãma ké

877

K34/116

20

yena. Pitšo e be e bitsitswe mowe
 thekolone the Moshate, e le ya morero
 wa go nyaka banna gore bathe
 thekolone, banna ga ba kwele marerone
 wa thekolo, banna ba dula fathe
 ga morithi wa mola. Kapolelo a begela
 banna gore: "Nkadiyana o remile khomo
 yaka mabba." Banna ba butsisa
 Nkadiyana, gore ge o be o gapa
 dikhomo o be o tswere e ne?
 Nkadiyana a re: Nna ke be ke
 tswere thelepe, banna ba palakana
 ba tsepile gore, ka nte khomo ya
 Kapolelo e remilwe, ke mokhalabje
 yowe Nkadiyana Kapolelo ge a ile
 ka gae, a roma thebaka thehengwe,
 Nkadiyana a ya a gana, a re:
 Khomo ga e ya roma keyena. Kapolelo
 a fetetša molato khorone ga Lilepona,
 gore Nkadiyana o remile khomo
 yaka ka thelepe. Banna e be ba
 thethe mowe khorone ya Lilepona,
 gokwa ka mafawao ba fapanego.

877

K34/116

27.

Banna baile ba phopholetša molato,
Molato wa thoka bothatsa. Taba yaya
qalela, Kapolelo a isa molato khorone
ya Khosi Mathsengwane, taba e ile
ya dulela ke banna ba dilete.

Banna ba khoro ya Mathsengwane,
baile ba gafela banna ba
dilete gore bana ba bene jowe
e kego o ne phaso. Monna o ba
a le gona, bare ke Romane, yena
a rei go khoro, khane Kapolelo o
kile a nyatana mosadi le jowe
Kapolelo? Khoro yare: aowa, Romane
a rei Kapolelo o bakane le jowe
Nkadiyana? banna bare a re thebe!
taba e filwe lena banna ba
dilete gore le e senke, Romane
a rei banna ba Makhutšwi, Nna
Kere: motho ga a gona le motho
ka othi, yo a ka rēmago khomo
thšemone ya mongwe, banna
bare: Moo. . Romane o bolethe.
Taba ya boyela go banna ba

877

K34/116

22

ba a thudi, bōna barc ka mowe
 Romane a bonego, lerena yere
 ga go e su gwa ka go eba byala.
 Taba ya iswa thelepe, thelepe
 tha rēmakagone, Romane o bolethe
 nete ya taba, a rethe, lera gore
 monna ge a bōna dikhomo dile
 mabētēne a fete? Taba ya
 tswara Kapolelo. Molato wa wela
 yōwe Kapolelo. Thelepe tha fetša.
 Molato ka gore: ke tselo. Kapolelo
 a thoga a lla ka gore banna
 ba khoro ga ba a thola molato.
 waka ka tswanelo. Taba yaba
 dika mathaa. Ba gabo monna
 yōwe Kapolelo, baile ba thoga
 mowe khorone ba letša mantha.
 Yaba ke moko molato ke
 thelepele motho, banna baile
 ba thoga khorone ya khozi
 Mathsengwane, ba fofora etf
 diatha, yaba ba ke moko
 ba pala ~~kato~~ kana goya magae.

Tše ké ditaba tša banenyana ba
 "Banarene" ba bolela ka mefuta futa
 ya Ditsiē tšewe ba digolugo mewe
 nagene ya "Banarene," ba šeba ka
 tšona ka magae a bona, maina a
 bōna sea, ke Magote Dikonketšo, Rosina,
 Mpyafē, Emele, Ledimo, Francina, Paulena,
 le Sophia, e be e le thaka e thi.
 Mefuta ya ditsiē see: Thepotoko the pharo
 mothaka, Mamorolane, Thaselele, Mothothepudi,
 Mmampatobuswana, Tšiemoduba, Thetoto,
 Mmalepokisi, Tšiebathoka, Tšiepōrē, Mamayane,
 Mmanku, Malefe, Marupini, Thephuramatha-
 pana, Leburu, Thepharare, Mankunye,
 Makalathou, Mamathifyane, Tšiemalobe,
 Mabale, Mamatalane, Tšiemothaka, Mekhora,
 Muej̄nokwane, Madulane, le Mamolesi.
 Banenyana o hwetšwa ba bulugano le
 khwiti ya mowe Malobe ba dipata ka
 mathare, ba ditsela ka ditsipini tša
 bona. Thepotoko ba the hwetšana mowe
 khwitini, ge, e le nako ya le Thabulo, e
 le gore, Thene maata a thona, o thakwa

877

K34/116

2.4

ba ere: Thepotoko thepara motnaka, ge
 ba the tso sitše, ba the ra kisa go
 futhela ba the tswara. Mamorolane, le
 yōna bonenyano ba e rata kudu. E
 hwetswana e le thetholo le, thase, e le
 gore ba kwa dikudumela ge ba e
 ra kisa le mowe molalene, mefutafuta
 yowe ya ditšie, bare e phalwa ke
 tšie yewe barego ke Thaswelele.
 Thaswelele yōna e fofo go feta tšewe
 tše dingwe, le ka bo thale bya
 yōna, banenyano ba kwa le
 tsolo gore ba bone yowe e kego
 o ba phala ka lebelo, ka metha
 ba hwetswa gore ba phalwa ke
 Mpyafē. Mpyafē o ba sio le ka
 lebelo ge ba digola. Mpyafē o
 ba phala leka go lalla ge ba
 pata ditšie, Mpyafē o tswana le
 yowe barego ke Ledimo, Ledimo
 o theba legore ge tšie e o tamite,
 a e nyake fawe e thenego gōna.
 Ka tsatši le tengwe, Ledimo o kilo

a re ge a gata, a gata le
 Mmapaulane, banenyana ge ba dutši
 fatho, ba bona Mmapaulane o le
 ka tsipine ya Ledimo, bare go
 yena: wena Ledimo, keene o pata
 'e Mmapaulane, ka nete ba hwetša
 gore o patile 'e yena Mmapaulane,
 banenyana ba thoma go mothega.
 Ledimo o ile a kwata, a ba a
 lwa 'e yewe bare-go ke
 Mpyafē, banenyana baile ba bona
 yewe Ledimo phoso. Ntwa ya bona,
 e bile ya thenelwa ke batswadi
 ba bona, ka go rialo ntwa ya
 fitha ka gae, bare: Ledimo o
 be a patile 'e Mmapaulane gwa
 bonala gore, ba tswadi ba bona
 bare, le be la e bona byane,
 gwa kwala gore, Mmapaulane o
 bone ke Mpyafē, ditabo dilu tša
 tswara Mpyafē, gore o bone
 byane, Mpyafē a sita gore o
 bone byane, ya ba bo šaedi.

877

K34/116

26

Tše, ké ditaba tša makhala^ojē.
 Nkašela, Nkašela e be e bereko
 le khowa leina la gagwē, e be ba
 erai ke Serē. Serē yēna o be
 a gile mothe wa gagwē mowe
 barego ke Thōtameudi. Nkašela o
 be a ga nthe yo le khowa
 lewe šerē. Nkašela a gdlwa
 thšalētē ya go fihela le some
 la dipondo 10 - Nkašela ge a
 bone inšalētē, a khopela le
 khowa lewe šerēgo. Le khowa
 la kwana le yōwe Nkašela gor
 a ise thšalētē mowe e bego
 a phela gōna. Nkašela o be
 a thene mosadi. Nkašela e
 be a phela le mothabo wa
 gagwē, o be a dutši mowe
 barego ké Inedukwi. Mothabo wa
 Nkašela leina la gagwē ke
 Mamodike. Mamodike, e be e le
 morwedi wa Inukhu. Nkašela ge
 a le gare ga mothepete wa

877

K34/116

2.7

goisa thšalētē gae, a hwatsōna
 batho mothene ba e nwa byalwa,
 a rēka byakwa ka mošelene a
 we a bego a mošile le ona.
 Nkašela a fitha gae e le ka
 nako ya ge dikhamo dišena
 mašakene. Nkašela a be gela
 mothabo wa gagwē, Mamodike.
 Mamodike a le bego ka mowe a
 begelwago ka gōno some la
 dipondo. Nkašela a ba a rēka
 byakwa gore a nwe le yōwe
 Mamodike, le babo mothe.
 Mamodike o be a e ne morwa
 leino la gagwē ké Thekwane,
 kapa Mabothwane. Mabothwane o
 be a tšere masadi e le
 ngwana wa Nkhanane, leino ké
 Mabale. Nkašela a thōma go
 fenywa ke byala, e le gore
 o e kwatša gore kene
 thšalētē, thšalētē ke lesome la
 dipondo. Ine baka tša go

877

K34/116

28

tagwa tha kata Nkašela. Nkašela
 a sitwa le go e khunulla
 marukhwe a gagwē. Mothabo wa
 gagwē Mamodike, o moisa gore
 a e thele. Mabothwane morwa
 Mamodike, a la letša mokhalobje
 yōwe Nkašela a utswa
 le some le we la dipondo.
 Mabothwane ge a tšere thšalētē
 yēwe ya Nkašela, ge go
 thele, Nkašela a gopola gore
 a nthše thšalētē mowe e bego
 a e beile gōna, Nkašela
 a hwetsana gore dikanapa
 ša marukhwe a gagwē a
 dina thele. Nkašela a thōma
 go fofela godimo, batho ba
 makāla, gore Nkašela o longwa
 kene? Mamodike a butšisa yōwe.
 Nkašela gore o tōma kene?
 Nkašela a re: mongwē o thšere
 thšalētē yela yaka. Mamodike,
 a thōma go thšoga, ge

877

K34/116

29

Nkašela a matsa gore thšalētē
e tšerwē. Batho ya ba le
bidu bilu, go nyaka thšalētē
ya gagwē. Thšalētē baile ba
e nyaka ba the e bone.
Nkašela go be go kwala gore
o be a ile a phuta
phuta thšalētē mašoba šoba
ika lemau. Nkašela a thepela
le bekelenē la Mothek, le ga
Masokis, a bēya ba thātse
bja gori-gē le ka bona
thšalētē e phuthwe mašobana
ke yaka, mongwe o inkutsewe
tšitše yāna. Nkašela a beya
bo thātse le ka khoronē ya
khesi Mathsengwane, gore
motho o utšwi tše thšalētē
yaka ya eseme a
dipondo, Nkašela a thalosa
gore thšalētē ke phuthwe
mašobana ka lemau. Nkašela
a gomela gae, a thepela

877

K34/116

30

le methe a thalosa ko mowe
 mongwē a thuthilego thšalētē
 ya gagwē ka gōna, batho
 ba thōma go šekela ka
 mowe Nkašela a mago ko
 gōna. Maboithwane a be a ile
 a tswarwa ke molato khorone
 ga Mothsengwane. Maboithwane a
 bonwa a e ina khorone gore
 a lefe mdato wa gagwē.
 Maboithwane a tha a tswere
 pondo tšepedi, e be a thile
 go fokotša molato wa gagwē.
 Maboithwane se a filu khosi
 pendo tšepedi khosi a bēna
 dine mašobana, khosi a ramela
 Motetemedi gore a the le
 Nkašela. Nkašela a bonišwa
 dipondo tšepedi, a ditheba,
 Nkašela a butšisa gore o
 difilwe ke mane? khosi a re:
 ke difilwe ké Maboithwane.
 Nkašela a thōma go ba

877

K34/116

371

le tsepo gore thšalētē e tšerwe
 ke yena Mabothiswane. Ko le
 benkelene la Masakis, gwa
 hwetsšwa pondo tše thano, fela
 tša gaka ba rēkisi gore e
 kaba go rēkil mane ka tšena.
 Morekisi wo le benkele o thaba
 mokhosi gore thšalētē yēla
 ya Nkašela seena Nkašela a
 fišha mowe le benkelene
 la Masakis. Nkašela a hwetša
 thšalētē e le yāna, fela ya
 thebe le bō paki ka gē
 Mabothiswane a be a thepela
 a rēka mabyakwa batho
 ka yēna. Khosi Mathsengwane
 a tswara Mabothiswane a bitša
 Maisiisi a lesedorapo gore ba
 the go tswara Mabothiswane.
 Maisiisi go ba thile, ba
 hwetšana Mabothiswane a
 themitwe khorone ya khosi
 Mathsengwane, Mathsengwane a

877

K34/116

32

thabisa ko mowe a bonago yewe
 Maboithwane a thisa ths'at'et'e
 ya makhahaj'e Nkašela. Khosi
 a botša maisisi gore, gape
 Maboithwane ke lehodu la
 khale, khosi a tšia sampoko
 a tiya manna yewe Maboithwane
 ka thona, maisisi ba thoma
 go makada ge ba s'ona
 sampoko the tiya yewe
 Maboithwane, maisisi ba botša
 Khosi Matsengwane gore, wena
 matlogela, o tho re botša
 thereso, maisisi ba tšia
 Maboithwane ba motiwela
 ka gare ga thepitikape, ba
 thoga le yena, ba mo
 theya meša sampoko. Thilene
 Maboithwane a botša maisisi
 gore ths'at'et'e ke ya go
 nyata khaetsedi ya gaqwe,
 fela gwa the moholet'ho
 kage e be a fora.

877

K34/116

33

ka go re khatsedi ya gagwe e
 be a bikilwe khale. Mabothwane e
 be a belela taba ya go the kwale,
 go Mabothwane ke lehodu la khale.
 Ka tsatsi le lengwe, Mabothwane o
 kile a phula ntho ya le khwa lewe
 ba re go ke Fanny, a lata nama
 ya le selaga. A bonwa ke batho
 bawe e bego ba bereka le
 yena, e ile a tswarwa a iswa
 khelegone. Mabothwane ke motso wa
 go rata go phela ka dilo tsa
 go utswa, monna yowe Mabothwane,
 o tile le go theka, gape ge
 a the huetsa banna ba go tija,
 e be a thogelwa ka be gago
 lape tya gagwe, tya go theka
 dilone tsewe a tswarwago ka tsona.
 Mabothwane, o nyaka banna ge a
 thene molafone, wa bo hodu, fela
 ka metha o bonwa phosone ka
 dilo tsewe a tswarwago ka
 tsona ge a utswitse.

877

K34/116

3-4

Tše ké ditaba tša Mošimane
 Magennde moroto Wagagwē, ké
 Masole. Ge ba bolla, khosi ya bōna
 e bile John. John ke morwa wa khosi
 Johannes, kapa Thekhalabana, re bolla ga
 ndona yōwe ba re go, ké khokane.
 Re bolotse Lorraine Magennde, o bile
 mošimane ye o thale go e the
 Lesobera Magennde, o be a phela ka
 go omana le banna le bakhekole.
 Magennde, ge a bolla, o be o
 rata go ya ka gae, bawe e bego
 a bolla le bona, e be ba phela
 ka go mleta gore, a the thoge, go
 fithele ge a thile go a loga.
 Magennde, ge ba gwera ba
 gagwē bo John, ba boela go
 bolla, batswadi ba gagwē baile
 ba sita gore a boyele go bolla,
 bogwera, ka go bōna mekwa.
 ya gagwē. Thaka tšagagwē, ba-
 ile ba bolla bogwera, yena
 Magennde, a sala e le ke-

gaola le byalo Magennde ké
 Legaola. Magennde, methene yēno
 e tne Legaola. Magennde, methene
 yēno o phela bo phelo byo bo
 fapanego le thaka tša magwē.
 Magennde, o disa dikhomo tša
 ba tswadi bagagwē, fela o itwa
 le Mašoboro. Mašoboro buwe ba
 thwago le yena, ké bo Mašataba,
 Mphedi, le ba bangwē, ba
~~gwera ba gwera ba ba gagwē~~
 Magennde, o itwa a bo tša
 Mašoboro dikoma. Mašoboro ba
 itwa ba botšwa melae ya banna.
 Bašimanyana ge ba thwele le
 yena, bathwa ba rogwa ke
 Legaola lewe Magennde. Ge
 bašimanyana ba fudisa dikhomo,
 o thakwa Magennde, kudu ge e
 le nako ya ge go bukwa
 Mathepe. Magennde ge a bona
 Mathepe, o thakwa a e rei
 Mathepe a ka, Mathepe a ka,

ka go dira byalo ga go mesimane
 ya a ka batamelago Mothepe owa
 o bonego ke Magennde. Mphedi,
 le Mašataba, ge baile ba bata
 mela, o trakuo a eve: thogane
 Mosonammabene ~~ge~~ Mphedi le yowe
 Mašataba, baile ba mmatamelo
 mowe a bonego Mathepe, ba
 rakiswa ka melama. Magennde
 o rato gore ge a bone
 Mothepe, a fute a e nosi, ke
 mowe a bonego a e ketile,
 Mathepe o a futele ka
 Kanapene ya gagwe yewe a
 e phathathayo Magethene a
 gagwe. Kanapa ya Magennde,
 o tra iwetsa e thethe mafela,
 le Mathepe. Mafela o tšela awe
 e bego a ngagela, ka gae, o
 a tšia ka go utswa, mafela
 a ngagela o ja mothegare
 ge a e kwa thala. Magennde
 o phela ka goja mafela o

877

K34/116

37

the o beswa kapa go apewa.
 Betsimane bawe ba thwago le
 yēna, ba makala ge a e ja
 mafela a ngagela, legēna a
 the a bukwa. Ke tabo ya
 go makatsa batho, gore kene
 Magennde yēna a tharate gore
 a bese mafelo a ga gwē.
 Magennde gape o phela ka
 geja dija a the a thapa.
 Thago yo Magennde, e bonala
 e ne meriri ya ma thotha. Ge
 ba gwera ba ga gwē, ba
 meno ba mothega, fela yēna o
 ba tšōša ka melamo yewe e
 mebedi a thwago a e rwele
 moue a thepelayo yēna. Kae
 le kae, o bonwa a rwele melamo
 ya gagwē, ge a ile a kwata
 kapa a kwo tswa ke batho
 ba bonna, o goga melamo gore
 a phšathe batho ka yōna.
 Batho ba motšaba ka go niale.

877

K34/116

38

Magennde ge o ka ^abona erei
ke thogo phšatha ka molamo wa
the thšabe, o tha go phšatha.
Magennde o tse e tša le banna
ba go tiya ka bogale bya
gagwē. Gabe dikhomo tša
gagwē dikib tša thena thšemone
ya mokhekolo Mothalekhomo waga
thobejane, o be a lēma mowe
Lekau. Dikhomo ge dūa mabēle
• mokhekolo yowe, Magennde yēna
o ile a dūa fathē, a robile.
mafēla a mokhekolo yēwe, a thōma
gola. Mothalekhomo ge o ~~kwelala~~
kwelela, a hwetsa dikhomo di
thagethe thšemo ya gagwē,
a thōma go bolela le Magennde,
a thabya ke digōkhoti mowe e
bego a ditšai gōna. Mothalekhomo
o ithe ge a erei Magennde
o robile mafēla a thšemo yaka
a morogonyetsa, mokhekolo a
rakiswa ke Magennde ko

melamo ya gagwē e mebedi.
 Mokhekolo Mothalekhomo, o ile
 a thšaba, a thaba mokhosi
 gore batho ba mothuse, ge batho
 ba phalathe mokhosi, ba-ile ba
 hwetsa dikhomo e le gore di
 thagethe mowe thšemone, Mošimane
 yēno o ile a tswara melamo
 ge a bōno batho ba nthšā
 dikhomo mowe thšemone, batho
 baile ba leka go bolela
 le Magennde. Magennde a ba
 roga, bōno baile ba gapa
 dikhomo gore ba dise go
 bonthšā ba tswadi ba gagwē,
 taba yēwe e ile yaba melato
 go ba tswadi ba yōwe
 Magennde. Magennde, o be a
 thšaba papagwē fela, ga
 e le motho wa thoka, o be
 a mothogela ka go thšaba go
 phšathwa ka melamo.

377

K34/116

40

Tše ke ditaba tša khosi
Mathsengwane, moroto ké Madikwa.
Mathsengwane o bde the Lephatsi,
ye ba bella, moeta pele e bile
yena khosi Mathsengwane (Jameson).
Ka - di 28-6-48. Khosi le
ine thšaba tha bakhomana, ba
ile ba ketha Makhomana wa
bona J.M. Mothsana, gore yena
e be moeta pele wa mošomo
wa ditena. J.M. Mothsana, e ile
a fiwa banna ba naene (9)
gore ba thōmome go diya ditena
mawe nkanene ya Mosunana.
Banna ba go fiwa J.M. Mothsana
le banna e be ele bakhomana,
e be ele Solomon Sodi, Frans
Ledimo, Rufus Molele, Amen. Mathō
Jackson Mathō, July Mathō, Johnnes
Mathō, le Meas Mathō. Banna
bawe ba bakhomana baile
ba thōma mošomo wa go
kaṭha leraga la ditena,

877

K34/116

41

tšatši le khwedi e diyogo
28-6-48. Bakhomana baile ba
rera ka dindona, Headmane.
Nakampe, Headmane, Rakhwale,
Headmane Mongadi, Headmane
Moroba, Headmane Mothale le
yona Headkraal yewe moeta
ele wa gona e bego e le
J.M. Mothšana. gore le bona
mandona a we ba be le
la bona le tšatši la gore
ba thakane, e bona gona
mowe nekanene ya Mosunana,
gore ba diye ditena, Mošomo
wa ditena, go be go rerilwe
gore ditsha a ga ntho ya
(Clinic) banna baile ba kwela
pele le go katha ditena,
ditena dithe ge dikathwa,
Z.S. Rakhwale, le khosi yowe
Mathsengwane, ba rera ka
tichêrê gore e be mowe

the - kolone, Z.S. Rakhwale le
 khosi ge ba bāna ba the a
 hwetsane tichere mowe thekolone,
 baile # ba thosa J.M. Mothsana
 gore a the mowe mošomone
 wa go xuta bana ba Banarene.
 J.M. Mothsana ge a le mowe
 thekolone, e be a fela a eja
 mowe mošomone wa go ketha
 ditena, mošomo e ile ya
 thaleša J.M. Mothsana, banna
 ba langwela mošomo wa go
 kotha ditena, banna bawe
 baile ba sala ba thene
 moetapele, ba bolela gore
 ditena difedile, ba thogela
 mošoma J.M. Mothsana a botšwa gore
 ditena difedile, J.M. Mothsana
 a diva nenda ditena tšo benala
 dika the fetše ntho yaba
 mošomo ga o thana kwela
 pele, mošomo wa e mo byalo
 go fithela thelemone tha 1957.

377

K34/116

43

Tše ké ditaba tša Mokhekele
 Mothalekhomo waga Mogale, moroto
 wa gagwē ké. Mangana. Menna o
 be a le gēna waga Molapo,
 leina la gagwē e be e fe Dinnkō.
 Dinnkō o be a gile le
 papagwē mowe ba rego ké
 Molapona-Mokhadi. Pelene o be a gile
 mowe ba rego ké Maphiri, ka
 morago go mowe, a tha a olula
 mowe Molapona-Mokhadi. Dinnkō e
 be e le monna wa ngaka.
 Bo ngaka bya gagwē o be a
 bo rutlwe ké papagwē, papagwē
 e be e le (Setapyane.) Thetapyane.
 Thetapyane e be e le monna
 waga Palane. Dinnkō o be a fela
 a thepela ka be ngaka bya
 gagwē. Dinnkō ka tsatši le lengwē,
 o kile a kwela thoka tša.
 Mapulanene, o be a ya go
 šaba ka bo ngaka bya
 gagwē, kalona baka lewe,

o ile a re ge a le mowe
 Mapulanene, a kwa a tswere
 Dikhare tša Morepa wa Palane
 Dinnkō, a thōma go gaša Dikhare
 tšewe tša Palane mowe ba re go
 ké Moiabewa-Makhadi, e bile yēna
 metho wa pele ka mono lefathene
 la Makhutšwi a bile go le morepa
 wa Palane. Batho. ye ba bōni
 mošuta wowe wa Dikhare. tša
 Palane, ba ile ba e diduma, baleka
 gore Makhlabjē yewe Dinnkō a
 ba fe mošuta wowe wa Dikhare,
 yēna Dinnkō, e be a gana le
 tšona, batho ka bontši bja
 bona ba ile ba khopela, yēna
 a gana. Monna e be a le
 gōna, e le motswalle wa Dinnkō,
 leina la gagwē e be e le
 Mapheoka "Mapheoka;" o ile a
 utswa mošuta wa Dikhare tšewe
 tša Palane. mowe thšemone ya

877

K34/116

45

mokhalabjê Dinnkô, Dinnkô ge a
 hwetsane gore Maphooko, o
 gašitše mafuta wa merapa wa
 gagwê, o ile a tomola Dikhare
 tšewe kamoka ga tšona mowe
 thšemone ya mokhalabjê yowe
 Maphooko. Maphooko o ile a
 leta gore ke a gana, Dinnkô
 a rei ke tho go isa khorone.
 Maphooko, a thšoga ge a e kwa
 gore Dinnkô o rei, ke tho go isa
 khorone, ka go dira byalo,
 Dinnkô a tomola a belela gore:
 ke mafuta wa merepo yaka,
 batho baile ba leta gore
 ba rapela mokhalabjê yowe
 Dinnkô, Dinnkô a fela a tomola
 a ditsulega, batho ba tswara
 bo thata bya go rapela ka mowe
 Dinnkô a tomolago Dikhare tša
 yowe Motswalle wa gagwê
 Maphooko. "Dinnkô," o be a fela
 a belela gore, Dikhare ke

kwa le tšona Mapulanene, ge e
 be kile bošaba. Batho e be
 le bōna ba kamaka gore Dinnkō
 o tho isa Maphoko ka tholone.
 Morepa e be e makatša batho,
 gore wēna Maphoko o tšere
 Dikhare byane ka thšemone
 yaka? Maphoko, o be o ile o
 utswa Dikhare tša Dinnkō le
 ngwanabō Maserene. Maserene
 le yōwe Maphoko, baile ba
 tomolekwa merepa ya bōna ke
 Dinnkō, "Dinnkō" ya fela o e tua.
 le batho bawe bō morwa-
 raxwe, a ba botša gore lere
 lethile go mpong, a the lena
 le utswa e Dikhare tšaka, batho
 e be ba e me mathoko go
 oona ge Dinnkō a tomola
 Dikhare mowe thšemone ya
 Maphoko le Maserene, bēna e
 be kale thalelone, gore
 ko ntee Dikhare ke tša Dinnkō.

877

K34/116

47

Dinnko o be a the a rate gore
 ba leme mofuta wa Dikharo ~~the~~
 tšewē e bēgo a e kwa le
 tšona mowe Mapulanene, o be
 a bōna gore, e phakisa
 go bea dienywa tša yōna.
 Batho ba we e tšegē ba
 gile le yēna, ba ile ba
 katana le Dinnko ka yau
 yēwe ya ga gwe, le
 ge a tomola, ge a di hwe-
 ditše thšemonē tša bōna,
 fela e be, ba the thōbo
 ge ba khumanwe ba di
 ga šitše Masemene a bōna.
 The tumo tha seu ya
 go kwa le Dinnko Mapulanene,
 e bile the the le mogwaga
 ka merepeu Dinnko, e bē a
 botša batho gore, yo a
 nyakago mofuta wa morepa
 wa palenē, a ba rékē.
 Bontši batho, baile ba

877

K34/116

48

the e na matha ka bawe
e bego ba bōna gore
ba kwana le yēna. Dinnko
e bile mowe a the ~~the~~ bego
gore a ka rene, ka batho
bawe e bego a lwa le
bona na yem ya gagwē.
Dinnko, e be a tšere mosadi
wa gagwē. Mosadi o be
a mo tšere ga malome
wagagwē. Malome wa Dinnko,
e be e le Marapo.
Marapo, o be a gil mothe
wa gagwē mowe, thase ga
naba ya Magokolo le
Leola. Marapo, o be a
e kwa thoko tša bothoko,
wa le thakorini la Bokone.
Ga ba bo lela bawe ba
mo the eago ga bothe,
bare o kwa Bolaudi,
ba gabo ba ile ba
thoga gōna. Ba ga

877

K34/116

Palane, ba bina Phala. ⁴⁹¹ Phala
e kwetšwa melalene ya
Segale. Marapo, o be
a phela le batho ka
dikwane. Marapo e be a
gile mathe ya bōna
mowe e be bego ba e phšina
ka. ~~oo~~ phela bya mowe
Lebata. O be a kwana le
Balaudi ba ga bo bawe
e bego ba e kwa mowe
Balaudi. Balaudi, go kwala
gore ke Bathoka. Bakwa
Bothoka. Dinno o ithe go
beka mosadi, ga malame
wa gagwē Dinno Marapo, a
dula le yena, Matsatsi go
a kwele pele, a ga mathe
wagugwē ka nthe ga le
gora la gagwē. Balaudi e
be ba a gile mmetone wa
bōna, khaiswi le mowe ba rego
ke Thegorwana. Marapo, go

877

K34/116

50

kwala gore ke thaka tša
 Timamogolo. Marapo go kwala gore
 e thakile e le mokhalabjê ya
 a tšo fe tšego, Kalona baka
 lewe, ba be ba buswa ké
 yêna Timamogolo. Dinnkō e be
 e le mokhalabjê lē yêna
 ge a tšo thoka. Marapo e
 tšo kile mowe ba rego ké
 Malapowa-Mokhadī. Bo ntši bya
 Balandi, e be ba a gile
 methe ya bōna ga Mothabe.
 Bawe e bego ba e kwa
 Bekōne, go kwala gore e be
 ba tšo gile ga ga be bōna
 ka mo thšabo wa dintwo tša
 mapona. Dinnkō le Marapo,
bēna ē be ba tša mowe
 Thegorwana go dula le
 ba Makhutšwi. Bail ba
 kwana le "Banarene" go re
 ba dule le bona, ba be
 ka thase ga mmuse wo bēna.

827

K34/116

50 page. 51

Moshate school,

p.o. Box 48,

Trichardtsdal.

J. M. Moth^{sh}sana

Banarene бага Секэрэрэ Маѳһа.
Тѳе кѳе дитабa тѳа мoккeкe!
Mothalekhomo moroto кѳе Mangana.
Mothalekhomo o a gile mothe wa
gagwē the-kwatapene tha Lekau.
Mothalekhomo o bolela ka mafuta
ya ~~the~~ Merepa, Motha e be a
le gōna, leina la gagwē кѳе
Magašane. Magašane o be a e
kwa Bokōne, thōko тѳа Bothokā.
Magašane o be a kwa le mafuta
wowe ba rege кѳе Magolakheapole-
kobe, o be a e kwa le o-na
ga Mametjē, ke mafuta wa morepa
o megole, o ile a fa batho ba
Makhūtšwi gore ba gaše, bona
baile ba thāma go o lema
mowe ba rege ke Mabuduwa,
Mahuduwa кѳе khaiswi le mowe

877

K34/116 52

ba rego ke Phuthe. Batho baile
 ba lema merepa ka ba ntšhi bya
 bāna, o mongwē mofuta wa merapa
 ke Mašilela. Mašilela go kwala
 gore e kwa go Mametjē. O
 mongwē mofuta wa morepa. ke
 Maphewa. Maphewa, Mapenapena,
 Moraka, le Mamaro o be e e
 kwa le mokhalabjē leina la
 gagwē e be e le Mamaro.
 Mamaro e be e le motho wa
 go kwa go Mametjē. Batho ba
 Makhutšwi baile ba e neta ka
 mofuta ya merapa e we e bego
 e e kwa le mokhalabjē yowe
 Mamaro. Ba be ba lema gōna
 mowe Mabuduwa. Mabuduwa ke
 mowe gwa go ba Mabitha a
 dikhoši tša "Banarene" go ba
 tha a gile mowe Inegorwana,
 le hono merapa e e nethe the
 lefe tha leleko la "Banarene."

Tše ké ditaba tša mokhekolo
 Ntilane' moroto ke Mankwē, re bolo
 tšitswē ké Timumogolo. Molobe wa
 rena e bile Molobedu. Mothumithesero
 Pulusela naga tša bo Mokoto, a
 Mogale meladi mathedimosane a
 lentswe naga tšabo Mokoto a
 mogale meladi. Mokoto o be a
 tswala ké Mokwafafa oa Lephathši.
 Mokwafafa kapa Mokafofa e be e
 le waga Mogale wa Lephathši.
 Mothumithesero pulusela e bile the
 fate thwe khosi Timamogolo e bego
 a thibela gōna diphefo tša
 go pherekanya batho ge the tha
 thebetnia mathōmone a mengwaga.
 Timamogolo o be a fela a romela
 batseta ~~bagwē~~ bagagwē. Motseta
 wa gagwē e be e le Mawetjē
 wa peleli, waga Mothsana.
 Timamogolo o be o fela a roma
 Mawetjē a rei "bana baka" ~~thibane~~

877

K34/116

54

tibane the fate tha Mothumithesere
 phefo ya Bokone e a tha. Mawetjē
 o be a fela a the pela le
 le naka la Mphoko, wa phefo ya
 mengwaga gore batho ba phele
 ka tswanelo. Mawetjē o be a
 tibela le phefo ya Ngwaloko gore
 batho ba Makhutšwi ba phele.
 Timamogolo o be a khovela go
 motseta wa gagwē yowe e bego
 a bona bathole bya gagwē ka
 mekhwa ya gagwē. Mawetjē o be a
 theba difate tšewē a bego aditšeba.
 The thengwē ke the fate tha Tswete.
 The fate tha Tswete le thona e
 be the tibelwa phefo. Phefo e be
 e fetsa batho ge the ka tha
 fakwa. Mowe the fatene tha
 Mothumithesere le tha Tswete matho
 ge a ile a feta gōna a ba bya
 o be a e hwa ka bako la thona.

Di fate tšewe tše pedi e be di
 tumile kudu ka baka la moyawa
 tšona. Balo e be le bona ba
 e pela dipitšana tšo bona gore
 batho ge baile ba taboga tšona
 e be ba e hwa. Ka go rialo
 Mawetjê e be a foka ka mphoka
 wa dipheko tša bo gosi. Batho
 e be ba phemellana me moya
 yewe e bego e thopha batho
 ba Khosi Timamogolo. Batho le
 bona e be ba tsepile pheko tša
 Khosi Timamogolo ge a tho a gile
 mowe Thegorwana methene ya khale.
 Mawetjê e be a filwe matha
 ka dipheko tša bogosini, metha
 le mabaka a mengrivaga e bego
 phelwa ka bathale bya go disa
 batho ba the lete tha gogwê.
 Pula le tšona e be di khona gore
 dineswe ka tswanela, tebogo e
 be diiswa go Timamogolo geletaga.

877

K34/116

56

batho ba bonaga kholego ya
bo phelo. Methene yewe ya khale
batho, bakomono Bothabela ba be
ba hupa ngwaga gore batho ba
a thege bo phelone bya bona.
Phefo ya ngwaloko le phefo ya
Molotolo e be di fetsa batho
ge ngwaga e tha hupya ka tswanela.
Batho babe ba tsepile dipheko
tša bona tšewe e bego dikewa
ka manaka a ditshou mowe e
bego ba ba lela the tššaba
ka gāna Mošumi o be a ronwa
ke khosi Timamogelo. Mawetjē
e be e le yena mothanka wa
Khoro ya bo renene bya khosi
Timamogelo. Phefo e be e tššabya
ka baka la mekhwa ya yōna.
Pula le the Fako e be dithe
ya khone go thinya mabēlē
le dibyalo tšewe e bego ba
dilema mowe masemone a bona,
pheko ke the phemo tha ba-tala.

877

K34/116 57

Ine rapa tša bo beodi "Ntilane" o thalosa ka taba tšo ntwā ya Ngwana-Mohuba le ba Magakala le Ba Bakhaga, le ba Makhutšwi. Ba Makhutšwi e be ba thentšwa ke Ngwana-Mohuba. Ngwana-Mohuba o be a thšabela Makhutšwi a fitha a thena ga "Diose." Ge a thene ga "Diose" o be a rei Nthusene ké pathulwe. Batho ba Magakala ga ké kwane le bāna. Taba e tša gile ka morago ga leho la Lehowa. A rei bare ke thise mogapo khosone ya Lehowa, mowe go bego go a gile Mafēfē, a rei: Mafēfē ke morwa Lehowa ke mosadi wa papagwē. Ngwana-Mohuba yena a rei nna nka the tsole. E le gore ke-fe Dikolwane. Ke ge DiOSE a thusana le yowe Ngwana-Mohuba. DiOSE e be e le ngwana wa Khadi yaba Makhutšwi. Timamogolo o ile a rei la theye.

877

K34/116

58

O be a boletla gore le tho bolaisa
 batho ba Makhutšwi. Diase yena o
 ile a gana o rei a re lea latene.
 Diase a rapa dira gore diye
 Magakala. Dira ba be lea e
 tile pele ké Diase, Moagi, Mawetjē
 Mothsana, Mathsengwane Mothsana,
 Pharuma Madike, le Mphokolo
 Mothsana, e be e le bēna
 matsetsengwane a nnya tša
 bogale. Bona baile ba thena
 nagine ya ba Magakala. Bona
 baile ba fetša batho ba mowe
 Magakala. Mafēfē, o ile a kwa
 mothene wa gagwē a thšaba,
 gare ga nago ya gagwē, o
 be o thšaba a letša naka
 ya gagwē ya Thela. Naka e
 be e le ya go sia papagwē.
 Mafēfē gē a thšaba' o be a
 a letša a rei tše... tše...
 tše... tše ge le bona nna
 le bone, batho bala beno ba

877

K34/116

59

fedile, Ngnana-Mohuba o kwa
 ge rapa Dira Makhutšwi tše- - -
 tše- - - tše tše- - - Mafēfē o
 be a thšaba le bonno ba
 pane ba ba tseta ba gagwe.
 Banna ba ge thšaba le Mafēfē
 e ~~ba~~ ~~šé~~ Phuša, ndona ya
 gagwē le ba bangwē. Bōno e
 be ba thšaba ba libile nagene
 ya Bokhaga. Ba Makhutšwi ge
 ba e kwa gore Mafēfē o
 thšabethe Bokhaga baile ba
 thapa dikhomo, dinku le dipudi,
 baile ba dirithimola tša' thena
 theene thā Makhutšwi. Dikhomo,
 dinku le dipudi e ile ya ba
 tša bono bathani. Diōse le
 ba gali ba gagwē, ge ba
 thene mono Makhutšwi baile
 ba kwa gore: Mafēfē o thene
 Bokhaga. Diōse o ile a rei
 u re molatene gēna mowe
 Bokhaga, bona baile ba

877

K34/116

60

rwala diphaša tša bōna tša
marumo, mesebe le dithunya
tša bōna tša Nkumisene, baya
mowe Bokhaga. Mesebe ka
diphaša tša yāna, e be di
tšethwe dikhothopone tša
me khapa ya dikhomo, ba
dipepuputhē mesebe e supile
godimo, maborwa a hupilwe
ka ditšika tša dikhomo gene
e be e le tšewe bo bōnago
gene ditšile go feta olinti.

Mafēfē, e be a thene mothene
wa khosi thebeke. Timamogolo o ile
a gana a tšige Mafēfē a le
tšabūu moithene. Diase le yena
a kwa le mašetsengwane a
gagwē. Diase o ile a ya le
Marwetjē, Khukhu, Kobetsi
Maphampha, Lefoke le Pharuma,
bōna e be ba rapile le batho
ba Mapulanene, ba Mapulanene
bōna khosi ya bona e be

877

K34/116

61

e le monna yowe e bego a
 tšere Mpyafē. Mpyafē e be e
 le morodū wa Khosi Timamogolo.
 Mpyafē o be a tšerwe gēna
 mowe Mapulanene, batho ba
 Mapulanene e be e le ba
 bantši. Khosi ya bona go kwala
 gore leina la gawē e be e
 le Theathudi. Theathudi o ilwe
 a bolamo ke Bakhaga; Ba
 Inabine le bona baile ba
 thusa thepeke. Mawetje le
 banna ba bangwē, baile bare
 ge bale gare ga molala, bare
 rena reho theno mothene wa
 Khosi Mohlaba, re yo le tšielo
 diparogo gore banna bawe ba
 Bakhaga balwa byane, bina e
 be ba rwele mesebe, le marumo
 a bona ge ba e ya mowe
 mothene wa Khosi Mohlaba.
 Gē ba boya, ba hwetša ntwa
 e tšwarane mowe thilene ya

877

K34/116

62

bona. Letona baile ba leka
 go ratabala ka dithabini tša
 bona, ntwā ya gola, batho
 ba wa mekwelema, fela ba
 seletwa ke mafha ka ge go
 be go sethe go bolailwe
 Diase, banna baile ba thšaba
 ba libile Makhutšwi. Timamogolo
 a rei ke le botsitše kare
 moletšene, ~~ebane~~ le thisa madira
 moletšene. Banna baile ba phara
 dithaba, ba thšaba dithunya
 tša maburu le Bakhaga. Ge
 Timamogolo a bona gore Baba-
 Khaga ba thena nagenē ya
 gagwē, o ile a e misa. Thefoko
 gone Bakhaga ba ba thogele
 ka fao. Bakhaga bona baile
 ba thšaba methe yewe e
 bego e le mowe Mamerini
 ya ba ba gomelo morago,
 yaka batho ba phela ka
 go dira byalo, Dira tša goma.

877

63

Ba Makhutšwi e be ba bolele
 ba thšaba ba erei re robegetswe ke
 the foka, re robegetswe ke the foka
 ba e ra gore ketapele wa bona
 "Diose" o thunntšwe ka the thunya,
 mokhosi o be o thabya gore batho
 ba Makhutšwi ba thšabe Timamagala
 yena a bolele gore ke le botšitše
 kare leya kae, bonane batho re
 fedile banna le basadi e be
 ba thšaba ba phara diithaba
 ka lona baka lewe, banna ba
 Makhutšwi e be ba the the thagone
 tša bona ka motaga o mošweu
 ge ba the ne Makhutšwi Ntšipulane
 o ile a pepulwa gore a iswe
 mowe Bokhaga gore ka yena
 re a rapela ntwana e fele.
 Ntšipulane e be e le khaitšedi
 ya "Diose" ka malapa, ka lona
 baka lewe e be ba ya go
 khopela thetopo the "Diose"
 gore a the a bolokwe mono

877

K34/116

64

Makhutšwi ka gore ke ngwana wa
Khadi ya ba Makhutšwi, thetapo
baile ba the hvetša fela ba
hvetšano ba mošenthe ditho tšo
mmele wa gagwe. Ntwa go
thoga ka loña tšatsi lewe eib
ya fela, fela ba Bakhaga
ba gana go a mogela yowe
Ntšipulane bare rena Bakhaga
re ka the khone go a mogela
ngwana wa rena, le byalo
Ntšipulane o gōna metheno
jeno o a gibe mowe ba rego
ke the fatene tha Tswete.
the fatene tha Tswete ke mowe
go bego go otula mokhalabjē
Pudidialwa, Pudidialwa-mathakene
mokhalabjē yowe e be a ene
Khane le thaka tša gagwe,
o kile a goga marumo gore
a thabane le bago Mothabe
ge ba feta mowe the fatene
tha Tswete bona baile ba thšaba.

877

K34/116 65

Iše ke ditaba tša makhlabjē
Thšukudu, ke wa ga Nkwana,
moroto ke Matuba. Re bele tšithšwe
ké Legadimana, ge re bolla
moeta pele wa rena e bile
Ntwampe. Re bele the Morapanene.
Methene ya ge re thakō a
loga, re kile raba le thala e
khole, e be raba le thala ya
maraka, batho ba Marotene ba
be ba phoswa ké maraka.
Batho ba ile ba fela ka
go hwa, e be batho ba belaya
ke thala, thelemone thewe pula
e be e ena fela mabēlē a
ile a fetšwa ke di tšie, me
futa ya di tšie e be e le
maphatakalla le thegongwane,
batho ba ile ba phela ka
mothakō o mogolo ka gore
mabēlē a be a jilwē ke
di tšie. Bantšhi bya rena re
ile ra phela ka maraka.

377

K34/116

66

Ka morago ga mowe batho
ba ile ba thenwa ke thala ya
Mathšona, mathšona e be e
le bo lwetše bya dikhomo.

Dikhomo di ile tša hwa dilete
kamoka, dikhomo e be di e kwa
megokho mathone a tšona, dikhomo
e be di e hwa di nonthe,
basadi ba rena re be ra sala
re nyala ka dipudi, le dikhomo re
be re a pea le me khopa ya
tšona ka baka la thala.

Methene yewe khasi e be go
busa Timamogolo. Ka morago ga
thala ya Mathšona go ile
gwa thena ntwā ya maburu le
maesemane batho ba base
le bōna ba ile ba thōma
mphere-fere wa bōna wa
di ntwā, mpherefere o ile wa
thōma ka morago ga le hō la
Legadimana, mpherefere o bile
le Mafēfē le mmagwē

877

K34/116

67

Ngwana-mohuba. Ka moswa Mothaletsi
 gobe gwa thōma nwa ya khosi
 Thekhukhune le ba Mamone.
 Thekhukhune o be o baka bogosi
 le Molamomoso, e be e le bana
 ba monna, Molamomoso o be a
 le mowe Mamone, Thekhukhune o
 be a sethe Mothaletsi Molamomoso
 ke moratho wa Thekhukhune,
 Thekhukhune o ile a rei wena
 Molamomoso o tha kwa kanna,
 Molamomoso a rei monna ke go
 thogethe ke na le Matēbēlē a
 ka, Thekhukhune a rei ke
 Matēbēlē a ka, ba baka
 Matēbēlē Thekhukhune a nthša
 ba thabani nwa ya thswarana
 ba thabani ba Thekhukhune ba
 fenyā batho ba Molamomoso,
 batho ba Thekhukhune ba
 fetsā Matēbēlē, Matēbēlē ba
 thšabela dithabene tša mowe
 nagine ya Mamone.

877

K34/116

68

Batho ba Molamomoso ge bale
 Mowe dithabene Tsekhukhune o ile
 O nthša morodiyē wa gagwē a mofa
 Molamomoso a rei e thaba yena moja
 lefa wa mowe Mamone mosadi yowe
 o be a tswalo ngwana wa mo thanka.
 Thšukbudu o tswala ke Šikwane
 Šikwane o tswala ke Kotelebōya o
 be a e kwa ga Nkwana.
 Mosadi wa Thšukbudu ke Makhomo.
 Makhomo ke ngwana Rakhwale
 leina la papagwē ke Mamotseetsša.
 Mamotseetsša ke mokhomana wa
 Thabine. Ngwana wa pele wa
 Thšukbudu ke Nnala o thathamo ke
 Mathšikinyane. Nnala o tšere mosadi
 ga Rakhwale leina ke Makhoma,
 ngwana wa Nnala ke Khisara
 Thšukbudu papagwe Šikwane o
 thile a tšia morodi wa Timamagelo
 leina e bile Ngwana-mathō бага
 Nkwana ba boyane Mothsane thapatša
 merole go disa ka matho, rebina phuti.

877

K34/116

69

Tše ke ditaba tša ngwana
 zwa moshate leina ke Mamokaile
 moroto ke Madikwa a go
 bolotšwa ke mokhalabjê Leeë.
 Mamokaile o bolotše ga
 Mothabe, o bolotše ka the
 lemo tha 1937. Leeë o
 be a ile a khopela
 thesa ga ba Makhutšwi gore
 a bōtōtše koma, go Mamokaile
 a bolotšwa moeta pele e
 bile Leeë. Leeë yapagwē
 e be e le Leeë. Leeë
 yena o be a la telwa ke
 Mamokaile ge ba dutši
 Mowe Morotone. Palo ya badika
 e be e le 81 Modika
 wa Mentšō o ile a thaka
 gōna. Mowe Morotone, fela
 gaka a bolokwa gōna
 Mowe morotone, o ile a
 rwala ke ba gabo gore
 ba ye go moleka gaë.

877

K34/116

70

20

Mamokaile mmagwê ke Mothale-
 khomo, Mothalekhomo ke mokhomana
 wa ga Mogale. Pabagwê yowe
 Mamokaile ke Thekōrōrō. Mamokaile
 o be a e ne thaka tša
 gagwê tša mašoboro. Bošoborone
 bya Mamokaile batho ba
 Makhutšwi ba be ba phela
 bo thatene. Methene yewe ke ge
 go busa khosi Thekhalabjona.
 Thaka tša mašoboro e be bo
 bōya dipudi, dikhogo, dinku, le
 manomane a dikhomo masakene le
 phulone. Mamokaile thaka tša gagwê
 e be e le Phuše, Leganya,
 Bothale, Marula, le Mamogale. Šole e
 be e le yēna Mamokaile. Lehodu
 le le golo e be e le Phuše.
 Mašoboro e be ba feta ba
 bina koša ya bōna mowe go
 bego go dula mokhalabjē
 Makhwiši, Makhwiši o be a
 aile mowe go dutšiqo L. Lepono.

877

K34/116

24⁷¹

Phušē o be a rōma kē yowe
 Mamokaite go tšwara dipudi ka
 mašakene ge batho ba ile
 malaone, gore e the di Jiwē
 mowe e bego ba lala ba bina
 gōna koša ya bōna ya mašoboro.
 Mašoboro ba be ba bina le
 Mathumaša a bōna, ge ba
 utswitše dipudi ba bo ba erei
 ke tha ba khomana, Mokhalabje
 Makhwiši o be a tswere bo
 thata bya go ra kiso mašoboro
 ge e le bosego, ka tsatsi le
 lengwē. Makhwiši o kile a ya
 mowe e bego ba bina gōna
 koša a hwiššana mašoboro ba
 simethe pudu ya gagwē ka
 masimelō, ge ba mona ba
 ile bo mo thšaba, ge ba
 thšabile, ba ile balwa le
 yena ka mathapa. Makhwiši o
 ile a latha ma-simelō a we
 a bego a be sitšwē a

877

K34/116

72

22

thšabela ka gaē, mašoboro bōna
 ba ile ba boyēla mowe e
 bego ba le gōna. Ge go
 thēle Makhwiši a hvetsana gore
 ba bolaile pudu ya gagwē.

Mokhalabjē Makhwiši o ile a ya
 a thibisa khosi thekhalabjana gore
 mašoboro ba lala ba e jo
 dipudi mola ba binago gōna
 koša bošega batho ba ba gōna
 ba le mogago gore kekhele re
 lla ka dipudi tšo vērō ga
 re thebe gore di ile kae.

Thekhalabjana o ile a diya
 morero gore mašoboro bawe a
 ba tatwe mowe le bathene
 la bōna gore ba bōnwē
 thewe ba the šomago bošego.

Le tsatsi ge le dikela,
 thekhalabjana, Makhwiši, Kadiši
 Sepērē, le Mapothelo ba ile
 ba hvetsana mathumaša ba
 faga bouswa gōna mowe

877

K34/116

23⁷³

molalene wa mašoboro, Mathumaša
 e be e le Mapēu, Thēsēlō,
 Theagothwē, Mošiane, le Modinane.
 Phuše, Mamokaite, Leganya bōna e
 be ba thailē go tswara pudu
 ya mokhalabjē Kadiši ka šakene.
 Bōna ba ile ba sitwa gore
 ba ka rene ka mauswa a we
 e bego a fagwa ke mathumaša.
 Mokhalabjē Makhwisi o ile o
 fōra mathumaša a rei re nyaka
 go bōna ge mašoboro ba
 bina, ge a tha bolela le
 mathumaša Phuše a thēna go
 bōna, ba botšwa gore binane
 khosi thekhalabjana o thile, go
 le bōna ge le bina. Phuše o
 ile a letša le ngwane, thako
 tša gagwē ba siya pudu
 godimo ga morotha, ba thēna
 ka mafodofolo, Phuše a botša
 thaka tša gagwē gore banna
 ke ba, ba thile le khosi.

877

K34/116

74

Mašoboro ba thōma go letša
 mangwane a bōna, mathumaša
 ba thogela dipitša tša mauswa,
 ba o peleta koša ya bōna,
 Mamokaile a kho kella dithorwane
 maotōne a gagwē koša ya
 gola, Mamokaile a thena ka
 gare gore a bina, mothabō
 wa gagwē Mapēu le yēna a
 thena ka gare go thā kela
 ge Mamokaile a bina thorwane
 ya kwala khole, mašoboro ba
 tsoga matha, Bōthalē a tšiya
 thefepi a thōmisa go tiyo mašoboro,
 mašoboro ba bina ka mafolofola
 mafelato ba khalabje ba le
 boga ba thoga, baya ka
 gaē ga Makhviši, ba khalabjē
 ge ba e kwa le šata le
 homothē ba bayela, ba hwētsana
 puḏi e be sitšwe ka ma simela,
 Mašoboro ge ba bōna banna
~~baya~~ la ba bedi ba thšoba.

877

K34/116

25⁷⁵

Ge mašoboro ba thšabile ba ile
ba phosa ba khalabjê ka
mathapa, ba khalabjê le bōna
ba ile ba topa a bōna
mathapa ba ra kisona le
mašoboro, mašoboro ba ile ba
thšaba, ba sia di nama,
ba khalabjê ba rwala ma
simelo ba ya le ona ka
moshate ga thekhalabjana, &
ge go thêlê mašoboro ba ile
ba nyakwa ke ba khalabjê
gore ba tha-lose mowe ba
tšerogo gōna pudu, ditaba ba
ile ba di hwêtsana ga
Phuše, Phuše a bdele gore pudu
ke romitwe ke Mamokaile, Mamokaile
o ile u go-netša molato
wa tswara Phuše, bathatha
khan e e khola, fela mafelelo
molato wa tswara mašoboro ko-
moka ga o-na ba khalabjê
ba kwana ka go tija mašoboro.

877

K34/116

26⁷⁶

Mokhalabjê Makhwiši o ile a botša
 ba khalabjê gore Phušê o na le
 bo fjêga a re motšiele thopene o
 thu re botša ditaba kamoka tša
 mašoboro ba khalabjê ba ile ba
 isa Phušê thopene. Phušê o ile a
 thdšetsa ba khalabjê le Mowe e bego
 ba e thuwa ba bolaya dipudi
 tša batho gōna thabene ya Lekhene
 e be e thethe ka dibeso tša
 mašoboro. Thabene ya Lekhane
 Mašoboro e be ba e thadiše ka
 ma simelo a dipudi tša batho.
 Phušê o be o bolela ditaba komo-
 ka ba khalabjê ba ile ba thōma
 go hwêtsana gore e feditše dipudi
 le dikhoqo le Manamane a
 dikhoma. Batho bōna ba ile
 le ba sitwa gore ba ka rene
 kage batho balla ka o na
 mašoboro a we e bego bana
 ba bana. Thekhalabjana o ile
 a tšia sampoko gore ba

877

K34/116

2.7 77

teiwe ge mašboro ba tiwo Phušē
 o ile a golda ka mogdolo o
 mogdo. Bathale yēno o ile a
 sia meretō godimo ga mo khopa.
 Thaka tša gagwē bona ba ile
 ba beleda gore go utswa re
 tho latha. Go thoga mothane o we
 ga ga kwala batho ba tha lla
 ka mašboro, mašboro gobe go
 kwala gore ba bina koša fela,
 ge ba bina koša ba be ba
 o peleda koša ba erei. Lepono
 re-fe khomo re tho go lešē
 lēšētē ge ba beleda byalo e
 be ba ugwatella makhwesa. Phušē
 a nthša lēšētē gare ga basadi
 bōna e be ba khurupela dikābo
 ge ba bōna Phušē a nthšithše
 lēšētē. Lepono a botša khoši
 gore a ba thabēle khomo,
 khomo e be ya thabja gōna
 mowe khorone ya khoši. Mašboro
 ba be e le masogana a go

877

K34/116

28¹⁸

tiya thako tša Madikwa, e bile
 bōna ba go felwa ke bo
 phokhwē bya bošoboro, go thoga
 mowe ba ile ba thenywa thekolo.
 Tichêrê Thšanthsetê o ile o tswara
 bo thatha gepe e be ba khoga
 le mabake ka gare ga thekolo,
 Thšanthsetê o ile a botša banna
 gore ke ya thoga bana ba
 lena ba rata go utiya, banna
 ba ile ba khotatsa tichêrê ka
 ditlapelo ba motša gore gape
 ba thopyo ke bošoboro, Thšanthsetê
 o ile a khathella taba jewe
 ya mašoboro, ba tswadi le
 bōna balwa le bana ba
 bōna mošomo wa thekolo wa
 kwela pele, e be ba le mowe
 fathe ga thabana ya Theragading-
 we, thekolo thile tša tiswa ke
 yēna tichêrê Thšanthsetê, o be
 a e kwa Tswetha go
 Ramapulana a Ramokhopa.

877

K34/116

219⁷⁹

Tše ke diteba tša mokhekolo Masedi
 moroko wa gagwê^{ke} Makwa a laakhale
 re bale tsitšwe ke Timamogolo. Masedi
 o bolela ka dithuri tša me thene ya
 khale-khale ge go tša phela khosi
 Timamogolo. Ge khosi Timamogolo a the
 Thegorwana o kile a tija koma ya
 bale, bale e be ba fela ba
 go roga bosega. Ka tšatši le lengwê
 Mothalekhomo le bale ba ba ngwê
 ba kile bare ge ba go roga
 bare ge ba e tša Maraganene,
 ba hwetsana thuri, thuri e be e
 le Mogwera-nkhopule, Mothalekhomo o
 be a e ne le Nkhotso le Madibi.
 Bale ba ile xe ba fitha mowe
 go bega go a gile Au, Au e bee
 le papagwê Semane, leina le lengwê
 la Au, e be e le Thephamo,
 bona e the ge bale le mowe
 Maraganene, Mothalekhomo a bona
 thuri, thuri e be e le Mogwera-
 nkhopule, Mogwera-nkhopule o be o

877

K34/116

80

30

mo-eding khaiswi le mothšidi
 Mogwera-nkhopule o ile wa e ma
 warei šaga....šaga; Mothalekhomo
 a rei go Nkhotlo le Madibi;
 Mogwera-nkhopule soo: bona ba ile
 ba thšoba, bale ba ile ba
 thšaba ka le belo ba e kwa
 ga Mogwera-nkhopule o rei šaga.....
 šaga. Mothalekhomo o ile a kitima
 ka le belo, ge a fitha ka
 gaè, o ile a wa maforone a
 mokhalabjè Khwadiyamothe. Mothalekhomo
 o ile a sitwa go bola-bola.
 papagwè Khwadiyamothe o ile a
 thšoga a ma-kathe' bale ba
 fitha ba e kwa ba kitima bona
 ba thalosa gore re bone thuri ja
 Mogwera-nkhopule mola Maraganene;
 batho ba ile ba thšoga ka
 yowe Mothalekhomo ge a tha
 khone go bola-bola. Khwadiyamothe
 u nthša dithebele tša gagwè
 tša moethi, ka tšona a thōma

877

K34/116

31 81

go ethimusa Mothalekhomo, ge go
 ja nako-nyana ba kwa
 Mothalekhomo o bola-bola,
 Mothalekhomo o ile a ba-bya,
 a koboga meriri diatha tša
 gagwê le mmele wa gagwê le
 o-na wa faferoga mathona,
 Mothalekhomo o ile a ba-bya
 a go-mela go hvia Khwadijamothe
 o ile a thena dingaka le
 dingaka tšo mowe Makhutšwi.
 Mogwera-nkhopule ke thelo the the
 telle, thewe motho a the a bonego
 mo the fellago gōna bale ba
 be ba laha go-go roga bosego
 ka go thšaba thuri yêwe ya
 Mogwera-nkhopule, Mogwera-nkhopule
 o be o fela o thšoša bale
 mowe Maraganene. Maraganene ke
 ba-dimone ya khosi tša ba
 Mosato, ba-we e bego ba
 a-gile mowe Thegorwana
 methene ju khale-khale.

Tše ke ditaba tša mokhekdo Motšie
 moroto wa gagwē ke Matuba.
 Methene ja khale-khale monna e mongwē
 o be a nyethe basadi ba babedi
 mosadi e mongwē e be e le ma-
 mo-ratwē, e mongwē mosadi e be
 e le monyadina, mosadi wa monyadina
 e na o be a e thwa a tiwa
 ke monna wa gagwē gore a
 thale a hwetše dikhomo go ba-
 tswadi ba gagwē, byale mosadi
 wa monyadina a thoga ka gaē
 ga gagwē. Monna wa gagwē go
 kwula gore leina la gagwē e
 be e le Makhata, mosadi o ile
 a hwetšana dithšwene dile thabene.
 Dithšwene ge di mona tšona diile
 tša morakisa. Yēna a rei go dithšwene
 ntethene ke thopya ke monna waka
 Makhata. Ke bona gore monna
 waka a ka mpolaya, byale a
 botela le dithšwene a rei ke
 nyaka go fetoga thšwene.

877

K34/116

83

33

Dithšwene tšona tša.—rei: # wēna
 nyaka dikhone re go-tšetše mollō.
 Mosadi wa monyadiwa a nyaka
 dikhonye, tša go tšetša mollō godimo
 ga le-thapa, lethapa la hubala
 ka mollō tšare ~~sweta~~ Sweta
 godimo ga le-thapa ka marago a
 gago. Mosadi a sweta godimo
 ga le-thapa ka marago a gagwe,
 Ge mosadi a sweta a o-pelela
 koša a rei: swete, swete ke fetoge
 thšwene, swete swete ke fetoge
 thšwene, swete swete ke fetoge
 thšwene, swete swete ke fetoge
 thšwene. ke moka mothela ware:
 totonono, byaya le byana bya ba
 gāna le-kopo la ba gōna, ya
 ba thšwene. Tša thoga le yēna
 tšaya maribene a tšona Mosadi a
 thōma go lla byalo ka dithswene.
 Mosadi o be a siile bana ba
 gagwe gaē. bana ba mosadi e
 be e le ba bane, ka o thi

877

K34/116

3/4 84

ngwana e be e le mošimanyana,
 bana ba bararo e be e le
 ba-nenyana. Mošimanyana e be
 e le modisa wa dikhomo tša
 papagwē, ngwana yo mongwē wa
 ngwanenyana e be e le the-
 gathela, ngwana wa the-gathela
 ka tsātsi le lengwē a thoga
 le mogolo wa gagwē le thaka
 tša gagwē baya ka molapone
 go kha morōgō, ka molapone
 banenyana ba ile ba hwētsana
 dithšwene, thegathela tha bōna
 dithšwene thare: thšwene yēla nke
 ke mme, mogolo wa gagwē a
 rei: o kile wa bōna motho a
 thswana le thšwene? ngwana a rei:
 thšwene # ke thšwene thae?
 thšwene e ka mme # thšwene
 e ka motswadi melegi thšwene
 yōna yare: ke nna ngwanaka
 kele ketha ke rakilewē ke
 papago kele ke tha, ~~ke~~ a rei

877

K34/116

35⁸⁵

matswana a ke nthā kele-ke-tha,
 a re matenkha a ke nthā kele-ke-
 tha, kare mantšeboya a ke nthā
 kele-ke-tha, ka thšaba ka tha
 dithšwene kele-ke-tha, mothalo
 ka mela wa thšwene kele-ke-tha
 thogo ka fetoga thšwene kele-
 ke-tha, le-riba ka fetoga
 thšwene kele-ke-tha marago ka
 fetoga thšwene kele-ke-tha ka
 thšaba ka fetoga thšwene kele-
 ke-tha ka thšaba ka phara
 dithaba kele-ke-tha ke moka
 ngwana a kitimo a rakisa
 di-thšwene dithswene tša thšaba.
 Mogolwane wa gagwē a mo
 rakisa a thswara thegathela
 baya gaē, ge bana ba
 thene gaē mantšeboya ngwana
 a negela papagwē gore ke
 bone mme o thswane le
 dithšwene, papagwē le yēna

877

K34/116

36 86

a khalemela ngwana a re: o
 kile wa bona motho a thswane
 le thšwene, ngwana a hōmola.
 Ka mothswana wa tšatši la
 boraro ba-nenyana ba boēlo
 gape molapone go kha morogo,
 banenyana ba bōna dithšwene
 dithšwene ge di bona banenyana
 tša dula godimo ga mathapa,
 ngwana a boēletša a re thšwene
 jē ke thšwene thaē? thšwene
 ya theogo gare ga dithšwene
 dithswene tša gabo tša e
 rakisa, banenyana ge ba bōna
 dithšwene dietha go bōna ka
 lebelo, ba thšaba ba sia
 thegathela thšwene ya fitha
 ya phemola ngwana wa yōno
 ya thogo le yēno ya
 moisa dithšwenene tša dula
 le ngwana, thšwene gare go
 dithšwene tša gabo ke rata
 gore ngwana le yēna e be

877

K34/116

37 87

thšwene, dithšwene tsare, gape
 ngwana o tho thšabo go sweto
 godimo ga lethapa la molla,
 dithšwene tša diyo maano,
 dithswene ge di go tsitse molla
 godimo ga lethapa tsare wena
 mmagwē mo phathe ka dikhwela
 gore a swete lethapane la molla,
 thšwene ya diyo byalo ya
 phatla ngwana wa yano ka
 dikhwela, dithšwene tša thōmisa
 kopelo ya tšona, tšona tsorei
 swete swete ke fetoge thšwene
 swete swete ke fetoge thšwene
 swete swete ke fetoge thšwene
 ge dithšwene diapelala diapelala
 koša ngwana a kwa di
 dulelo byalo ka thšwene
 mothela, dithebe, thogo, mmele
 le maotō ya ba thšwene
 gaba ke moka o fetogile
 thšwene dibile le yena le
 go fithela byalo.

877

K34/116

38 88

The ke the reto tha Khosi
 tša ba Makhutšwi ge ba e
 theth theta. Re boya Bothelo bo
 the o ga metha. Bya the o
 ga pula ē yana; Re boya
 Theragadingwē the te lego
 thaba ya the thora pathene.
 Re boya Thegwai mabyē
 ma ragama. Re boya Mothetha
 wa phago, Thegwai mabyē
 ma ramaga mathapana a madula
 Khosi. Phuthe le theēla ba
 limi, ba limi ba le theēla bo.
 Re boya Mothetha wa phago
 mabyēnē, wa ma nakana la
 pula. Re boya Nkopethši bo
 duta kōma, ga mathari a
 namane, kowa Makhutšwi ga
 Thekōrōrō thela gale.

877

K34/116

39 89

Tše ke ditaba tšo mokhalabjē
Moše wa ga Masete o bolela gore
ke ditoro tšewe a difelego ke
Modimo *gore a the pele a botša
batho dikērēkēnē le methene.
Byale o be a thile thekolone go
thalosetsša bana le matichera
Ke thōmile khale go thena kērēkē,
ke rapela Modimo, fela ke be ke
thakwe thelo, ka lebaka, kile ka
thenwa bo lwetše bya mathō, kaya
sepethela ke bolawa ke maoto.
Dingaka tšare ke ne malopa, le
nyaga the lemone the tha ngwaga
wa 1951 ke be ke thswere ke
bo lwetše byo bo ilego bya
bolaya mokhalabyē Petrus le mokhalabyē
Mikiā Masete ke ile ka ba bya
ka gomela go hwa, ke lorile
toro ke phuthula the thare, ka goma
ka lora ke phuthula the thare tha
bo be di thenwe tha phaiso. Ka
bo e letšša ka lora toro ya boraro,

877

40 90

ka hwetsana malopo, ka phafoga
 ka rapela. Bosego kamoka ka the
 khomele, ka bosego bya tsatsi
 la bobedi. Ka lora leina la pape
 mogolo. Leina la pape mogolo ke
 Mathšeke ka bitša, Mathšeke,
 Mathšeke, le ntšu lare wena Moše,
 nyaka thethare o thole ka the
 thare ge ke thotho ka thšidi ya
 thona ka hwetsana gore ke o
 bile molato go modimo. Ka lora
 ke hwetsa dithaba tše dikholo,
 le molete o mogolo e ke ke ~~te~~
 le bitša, mafeelo a duku lugile
 molete, ka hwetsana bo diba le
 melala e me tšele, ma felelo ka
 hwetsana banna ba ba thano
 ba diphuthswa ka lora, gape
 le ntšu lare Mathšeke, Mathšeke.
 Le ntšu lere wena mokhalabye
 Moše, o the tha thena kêrêkê.
 Le ntšu lere wena Moše, thepela
 o bintšhe batho ba ka nthe

877

K34/116

91

Malopo, batho bare go lala ba
 bina malopo o ba ise kērēkēnē
 go ba-ruti ba ba kolo-betše
 e be ba-dimedi. Moše o re
 Modimo o rile go yēna, Malopo
 ga gāno, Malopo ke moya e e
 tha ise gago le godimone. Moše
 o re Modimo o re malapo ke
 moya ya batho ba ba hwilego
 moya o rakwa le-godimone e
 batho ba ba hwilego moya yēwe,
 ge e bona e tho-phega legodi-
 mone, e theogela bathone
 bowe ba phelago gore a dile
 bo-phelone bya bona, e be
 motho o thōma go ba byiswa
 ke moya wowe ba ba ho.
 Moše o e-phile matha a go
 thepela a ruta ba-dithšaba
 ka thāmo ya Modimo ka ditoro
 tšewe a difilwego ke Modimo
 ge a ile a gomela bo-
 lwethene byowe a go gomela

877

K34/116

92

go hwa the-lemone tha 1951.
 Moše o thalosa ka mowe a ile-
 go a hvietšona ba-ho ba
 gabo bawe a bo thebago ba
 hvile khale, Moše o re
 batho o bo hvietšitše le-godimo-
 ne, e le ba ba-ntši, ba bonalo
 go thōga ma gethene a bona,
 ba-ho e be ba dutši ba
 le belethe thōko ya bo-dikela-
 tšatši fela e be ba mofola-
 rethe ba bonala me-lala
 e le banno le ba khekolo ba
 me-bele e megolo. Go bona o
 re batho ba the bo kae ba
 ile ba tha khoga gare go bawe
 ba bo-ntši ba thāgelo thōko
 ya bo thabela tšatši, ya bala
 ba bongwē ga tha ba bona.
 Moše o rei ge a thalosa toro
 tšewe, ba-dumedi ka moka
 le-fathene ba dumethe ka
 bo afa. ba khaiswi le Modimo.

877

K34/116

93

Mokhalabjê Moše methene yêno
 o bolela ditaba tša go makatša
 batho ba Makhutšwi kataelo
 yewe a e bo ntsitšwego ke
 Modimo ka ditoro, Moše o tisa
 bo paki bya Modimo gore ba
 so kologe e be ba dumedi,
 Batho ba kwa bothata le
 bose ka dipolelo tšewe a the
 pela go a ba botša tšona.
 Tšatši le lengwê le lengwê Moše
 o kwela mathako a naga ya
 Makhutšwi go thepela a pak o
 bo paki byowê a bo bonego
 ge a ile a gomiswa le godimone.
 Moše o rei Modimo o mo file
 thereso gore a e botše magosi
 le batho dikêrêkênê, magae,
 le ditshilene, o rei batho ba
 mo rapê dise matha a we a
 filwego go the pela a botša
 batho ba we ba nago le
 medimo ya Malopo, gore ba
 je dikêrêkênê e be ba dumedi.

877

K34/116

94

Tše ke ditaha tša mokhalabjē
 Sekadiana Mabilu moroto ke Mankwē
 a pele. Sekadiana o kile a hwēša
 a tantse nkwe, a e sasetša ka
 dimpya gore a e bolaye. dimpya
 tša gagwē tšani nile tša e
 bolaya, ge dimpya di bolail nkwe
 Sekadiana o ile a rwala nkwe
 ma gethene a gagwē, ge a
 gare ga mothepete, nkwe ya tsoga
 nkwe ge e tsegile, ile ya lōma
 mokhalabjē jowe marota a gagwē
 Mokhalabjē o ile a leka gore
 ke phosa nkwe fathe. Nkwe ya
 ganeta maratheni a gagwē.
 Mokhalabjē o ile a thaha mokhosi
 gore batho ba mothuse, Mokhalabjē
 ge a hona go thakwelele metho,
 o ile a wela fathe dimpya tša
 gagwē ge dihana nkwe e
 tipitho tša tšwara nkwe le
 monye wa tšona, mpya ya
 gagwē Phaphe ya motswara ka

877

K34/116

95

~~45~~

ma rothene, mpya e ngwê yewe
 e bitšwago gone ke Bolwane ya
 gogu nkwê; Nkwê ya nyabula
 ma rathu u mokhalabjê yowe
 Sekadiana. Sekadiana ge a
 tsogile o ile a rakisa Bolwane
 gone a e bolaye, Bolwane yona
 ile ya thšabeta gaê. Mokhalabjê
 a sula a phšathaganya thogo
 ya nkwê, byali a e rwata
 a e thisa mothene wa khosi
 Kholane, Batho baile batha go
 bona nkwê fela ba makala ge
 ba bona ma-rotha a mokhalabjê
 a nyabugile, Monna o be a le
 gona, bare ké Theupaupane,
 Theupaupane o ile a butšisa go
 Sekadiana gone o rewe o nyabugile
 marotho, mokhalabjê a batela gore
 kiile ke rwata nkwê marothene
 kere e hwile, batho baile ba
 mothega bare kene o rwata
 nkwê e thia hwa, mokhalabjê

877

K34/116

96

yowe Sekadiana ~~o~~ mana le
 yowe Theupaupane, ka ge ebe a
 diya gore batho ba mothege,
 bakhalabjê ba ile ba thoga
 khorone ya Kholane ba nyaka
 go phšathana ka melamo batho
 ba gatha go bona nkwê ba
 ile ba banna mekhalabjê
 Theupaupane phoso, Khosi Kholane
 a lamela utwa ya bakhalabjê
 ka gore Theupaupane, a nthše
 pudi tšepedi, banna ba
 hwêšša ntswetswe, ka ge yowe
 Theupaupane a ganna go patela
 ka mowe banna le khosi e
 bego ba mone phoso ka
 gona. Theupaupane o ile a
 lefa melato ka gore o be a
 thego Sekadiana ge a lumitwê
 ke nkwê, ba thabani ba ile
 ba soma ke khosi gore ba gape
 dipudi tšepedi ka swele, monna
 yowe Theupaupane a sitwa go kwela
 pele.

877

K34/116

47¹⁷

Tše ke ditaba tša mokhekolo
Thegwapa mmagwē Thekholobjana,
Thegwapa o be a babya ke
bdwethe bja maoto. o be a sitwa
go e mo, ka tšatsi le lengwē o
ile a kwela ka nthe gore a
je go e thusa pula e be e
nele, ge a kwelhe ka nthe, o
ile a thentša leoto ka gare ga
the beso, leoto la gata melora
e kolobile, Thegwapa a thella a
wela ka gare ga the beso,
ge a e na mokhekolo yowe, o
ile a robega leoto. batho ba
mothe wa Mosata ba ile ba
makala ge ba bona a robegile.
Taba e ile ya thaba batho
ba mothe wa mosata le ba mathoko.
Mokhekolo o ile a tšwa gore a
iswe the pethela ga Moneri. batho
ba mowe the pethela ba ile ba
tšwara bo thata ka ge mokhekolo
a be a gana go e thela

877

K34/116

98

~~48.~~

godimo ga mpete. o be a thšaba
dikobo le makhwa. Makhwa ge
ba e tha mowe e bego a
le gōna o be a khurupeta
diaparo tša gagwē tšewe e
bego a ile a thoga le tšona
gaē. Thegnapa o be a e thela
fathe a thšaba mepete le makhwa,
ba mowe the pethelo ba ile
ba bona gore ga ba khone
thelo ka yēna ba mosetša
Makhutšwi, ka go diya byalo o
ile a re go fitha Makhutšwi a
hwa. Thegnapa o hwile ka
the lemo tha 1950. The lemo
ge the thene batho ba Makhutšwi
ba ile ba thōma golema.
Batho ba Lorraine ba ile ba
gaša dithomarapo, pula e ile
ja thene thōna the lemo thewe.
Batho ba Makhutšwi ba ile
bare pula ge e the gōna
ke gore batho ba Lorraine

877

K34/116

99

49

ba limile dithōā. ba thanka
ba khosi ba ilwe ba romiwa
go the pela le tēmo, ba hwetsa
masebone, le dirapene go go
šitšwe dithomarapo, ba bangwe
batho ba ile ba temola dithomarapo
masebone a bona. Ba thanka
ba khosi ba ile ba tha losa
gore ke nete batho ba go
šitše dithomarapo. Ba bo gosini
ba ile ba botša le šoba la
Makhutšwi ka gore pula ge e
the a ne, batho ba go šitše
dithomarapo. The lemone tha
ngriaga na 1951 batho ba
ile ba tema, pula ya the
be gōna, batho ba ile ba
lla ka batho ba Lorraine,
gore ke bona ba nyelego
le tšatši ka go lema dithomarapo
e le gore ba kwele gore
mmagnē Thekhalabjana o hwile.
Malapa a mosata a ile a wa

877

K34/116

100*

~~50~~

mafago. go thoga the lemone
 tha ngnaga wa 1950 malapa a
 mosata le a mathoko a be o the
 a tsoswe, ka moila wa mo go
 hwile mmagwē khosi Thekhalabjana.
 Basadi ba mosata le ba mathoko,
 ba ile ba thōmisa go a go
 mafago a bona the lemone tha
 1951. Ke molaō wa thago gore
 ge khosi e hwile batho ba
 theke ba lema dithomarapo le
 gore ba a ge mafago methene
 kamoka, batho ba pele go
 thoga ka khosi Timamogolo goya
 pele bona ge khosi e hwile
 e be ba fetša mengwaga
 ba the a leme dithomarapo le
 ga e ile go a go mafago
 a methē ke molaō wa pele
 o we o thšabyago ke batho
 go byala dithomarapo ge go
 hwile khosi ya ba
 Makhutšwi, methene ya pele motho o
 be a lefa ge a go šitše dithomarapo.
 ENDS.877.